

NIECHCIANE DZIEDZICTWO

Nieruchomości zabytkowe na Dolnym Śląsku

w latach 1945–1989

Rodzicom

NIECHCIANE DZIEDZICTWO

Nieruchomości zabytkowe na Dolnym Śląsku
w latach 1945–1989

ADRIANA MERTA-STASZCZAK

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2018

Recenzje:

dr hab. *Stefan Bednarek*, prof. UWrocław

dr hab. *Jędrzej Chumiński*, prof. UE we Wrocławiu

Redaktor prowadzący

Michał Zgutka

Redakcja i korekta

Dorota Kassjanowicz

Projekt okładki

Maryna Wiśniewska

Ilustracja na okładce:

Zamek Książ po 1945 r., fot. ze zbiorów Zamku Książ

Copyright © by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o., Warszawa 2018

ISBN 978-83-7383-982-3

Wydawcy:

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej),
00-317 Warszawa

Politechnika Wrocławska

Politechnika Wroclawska
Wybrzeże Stanisława Wyspiańskiego 27,
50-370 Wrocław

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa

tel./faks 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wstęp	9
Rozdział 1. Sytuacja nieruchomości zabytkowych na Dolnym Śląsku w latach 1945–1989	19
1.1. Czynniki wpływające na stan zachowania obiektów zabytkowych	26
1.2. Aktywizacja nieruchomości zabytkowych	31
1.3. Prawna sytuacja zabytków w ujęciu historycznym	110
1.4. Ocena wartości obiektów zabytkowych	130
1.5. Wydatki na kulturę i sztukę oraz ochronę zabytków w Polsce i na Dolnym Śląsku	139
1.6. Rola społecznych opiekunów zabytków	153
Rozdział 2. Odbudowa Wrocławia i jego zabytków w okresie powojennym	168
2.1. Wojewódzki Wydział Odbudowy we Wrocławiu w latach 1945–1949	171
2.2. Wrocławska Dyrekcja Odbudowy w latach 1945–1951	177
Rozdział 3. Działalność kulturalno-oświatowa i ochrona zabytków w pracach wrocławskiego Wydziału Kultury i Sztuki	184
3.1. Komisja do spraw zagospodarowania obiektów zabytkowych	224
3.2. Wrocławska Rada Ochrony Dóbr Kultury	238
Rozdział 4. Instytucje państwowe w odnowie zabytków Wrocławia i Dolnego Śląska	241
4.1. Wojewódzki Urząd Konserwatorski	242
4.1.1. Organizacja Wojewódzkiego Urzędu Konserwatorskiego we Wrocławiu	248
4.1.2. Działalność konserwatorska	255
4.1.3. Biuro Studiów i Dokumentacji Zabytków we Wrocławiu 1973–1991	270
4.1.4. Wojewódzki Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski	273

4.2. Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków, Oddział we Wrocławiu	274
4.3. Wkład pracowników Politechniki Wrocławskiej w odbudowę i zabezpieczenie zabytków	280
Rozdział 5. Organizacje i towarzystwa działające na rzecz edukacji i propagowania wiedzy o zabytkach oraz dziedzictwa kulturowego.....	287
Zakończenie	295
Załączniki	301
Załącznik 1. Wykaz obiektów zabytkowych skreślonych z listy na Dolnym Śląsku w latach 1945–1989	301
Załącznik 2. Spis zabytków województwa wrocławskiego z 1949 r.....	304
Bibliografia	349
Literatura	349
Czasopisma	352
Akty prawne.....	354
Źródła archiwalne	355
Źródła internetowe	370
Relacje ustne.....	370
Indeks nazwisk	371
Indeks miejscowości	374
Spis rycin	389
Spis tabel	391
Spis zdjęć	393